

BULLETIN OF ECONOMIC THEORY AND ANALYSIS

Journal homepage: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/beta>

Türkiye'deki Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Performanslarının CAMELS Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi: Covid-19 Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Döneminin Karşılaştırılması

Metin SEYHAN <https://orcid.org/0009-0007-4096-0128>

To cite this article: Seyhan, M. (2024). Türkiye'deki Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Performanslarının CAMELS Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi: Covid-19 Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Döneminin Karşılaştırılması. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, 9(3), 719-750.

Received: 17 Feb 2024

Accepted: 19 Jul 2024

Published online: 31 Oct 2024

©All right reserved

Bulletin of Economic Theory and Analysis

Volume 9, Issue 3, pp. 719-750, 2024

<http://www.betajournals.org>

Original Article / Araştırma Makalesi

Received / Alınma: 17.02.2024 Accepted / Kabul: 19.07.2024

Türkiye'deki Kalkınma ve Yatırım Bankalarının Performanslarının CAMELS Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi: Covid-19 Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Döneminin Karşılaştırılması

Metin SEYHAN^a

^a Öğr. Gör. Dr. Şırnak Üniversitesi, Şırnak MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Şırnak, TÜRKİYE

<https://orcid.org/0009-0007-4096-0128>

ÖZ

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde kalkınma ve yatırım bankaları yabancı sermayenin ülkeye girişini kolaylaştırmak, uygulamasına karar verilen projelere teknik destek vermek ve ülke ekonomisinin büyümesi için yatırımcılara kaynak sağlamak amacıyla kurulmaktadır. CAMELS analizi, finansal yönden problemleri olan bankaların risklerini önceden tespit etmek, performanslarını ölçmek, finansal krizlerin öncü göstergelerini belirlemek ve ekonomik kriz ya da durgunluk dönemlerinde gerekli önlemler almak amacıyla kullanılan ve uluslararası ekonomik birimler tarafından kabul görülen bir yöntemdir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının Covid-19 pandemi öncesi dönem ve pandemi dönemi verilerini CAMELS analiz yöntemi kullanılarak mali performanslarını ölçmek ve karşılaştırmaktır. Analiz sonucunda bankaların büyük çoğunluğunun Covid-19 pandemi öncesi dönemde mali performansları artış eğilimindedir. Ancak Covid-19 pandemi döneminde bu performansları düşüş yaşamıştır. Ayrıca bankalar aktif kalitesi, likidite ve piyasa riskine duyarlılıkta daha başarılı bir performans gösterirken sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi ve kârlılıkta daha düşük bir performans gösterdikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler
Bankacılık, Yatırım
ve Kalkınma
Bankaları,
Finansal Performans,
CAMELS Analizi,

JEL Kodu
G17, G21, L25

İLETİŞİM Metin SEYHAN ✉ mseyhan@sirnak.edu.tr Şırnak Üniversitesi, Şırnak MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Şırnak, TÜRKİYE.

Measuring The Performance of Development and Investment Banks In Türkiye Using The CAMELS Analysis Method

ABSTRACT

In developing countries such as Türkiye, development and investment banks are established to facilitate the entry of foreign capital into the country, to provide technical support to the projects decided to be implemented and to provide resources to investors for the growth of the country's economy. CAMELS analysis is a method that is used to identify the risks of banks with financial problems in advance, to measure their performance, to determine the leading indicators of financial crises and to take necessary measures during periods of economic crisis or recession and is accepted by international economic units. The aim of this study is to measure and compare the financial performance of development and investment banks operating in Turkey using the CAMELS analysis method for the pre-COVID-19 pandemic and pandemic period data. As a result of the analysis, the financial performance of the vast majority of banks tends to increase in the pre-Covid-19 pandemic period. However, these performances declined during the Covid-19 pandemic period. In addition, it was determined that banks performed better in asset quality, liquidity and sensitivity to market risk, while they performed worse in capital adequacy, management quality and profitability.

Keywords

Banking,
Investment and
Development
Banks,
Financial
Performance,
CAMELS Analysis

JEL Classification

G17, G21, L25

1. Giriş

Kalkınma ve yatırım bankalarının kuruluş amaçları, gelişmekte olan ülkelerde yapılacak projelerde kârlılığı, verimliliği ve kalkınmayı sürdürülebilir hale getirmek, yatırım yapmak isteyen yabancı yatırımcılara yatırım ve proje desteği sağlayarak fonlarını ülkeye çekmelerini sağlamaktır. Kalkınma ve yatırım bankaları birbirini tamamlamak ve hukuki yapıları birbirine benzemekle birlikte faaliyet konuları, amaçları ve yaklaşımları farklılık göstermektedir (Şenel & Şekeroğlu, 2019). Kalkınma ve yatırım bankaları, firma ve risk sermayesi finansmanı, danışmanlık ve gözetim hizmetleri, finansal kiralama, komisyonculuk, girişimcilik programları, sigortacılık ve teknik destek gibi faaliyetlerde bulunurlar. Kalkınma bankaları zaman içerisinde yatırım bankalarının faaliyetlerini de yerine getirmeye başladığından dolayı bu bankaları birlikte değerlendirerek finansal performanslarını ölçmek daha doğru olacaktır (Dolun & Atik, 2006). Türkiye’deki bankacılık sisteminde de kalkınma ve yatırım bankaları aynı grup içerisinde yer almaktadır. 2022 yılı itibarıyla Türkiye’de toplam on altı kalkınma ve yatırım bankası bulunmaktadır. Bunlardan üçü kamusal sermayeli, dokuz tanesi özel sermayeli ve dördü yabancı sermayelidir (<https://www.tbb.org.tr/tr>, 19.09.2023).

Yatırım bankaları, devlet kurumları veya ticari firmaların uzun vadeli fon ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, bu kurumlara ait menkul kıymetlerin ihraç edilmesinde aracılık eden

kuruluşlardır. Bu bankalar mevduat toplama yetkisine sahip değildir. Kredi kullanarak veya tahvil ihraç ederek elde ettikleri fonlarla, kendi hesaplarına menkul kıymet alıp satarak resmi veya özel kurumların orta ve uzun vadeli projeleri için fon sağlarlar. Menkul kıymet satışlarında aracı konumunda olan yatırım bankaları, halk arasında menkul kıymet tacirleri olarak da bilinir (Göçmen Yağcılar, 2010). Gelişmiş ve gelişmekte olan sermaye piyasalarına sahip ülkelerde, yatırım bankalarının hizmet verdiği görülmektedir. Sermaye piyasasında tahvil ve senetlerin çıkarılması, servet aktarımlarının gerçekleştirilmesi, menkul kıymet yönetimi ve sermaye oluşumunda yatırım bankaları önemli aracılık faaliyetleri yürütmektedir (Acar vd., 2015). Ayrıca portföy yönetimi, finansal kiralama, emtia ticareti, şirket birleşmelerine aracılık, projelerin finansmanı için kaynak tahsisi, finansal danışmanlık ve şirketlere mali danışmanlık gibi ek hizmetler sunmaktadır.

Kalkınma bankaları, genellikle gelişmekte olan ülkelerde yoğun olarak faaliyet göstermektedir. Bu bankaların kurulma amacı, yatırım yapma konusunda karşılaşılan sermaye yetersizliklerini gidermek ve kalkınmanın etkin bir şekilde sağlanabilmesi için öncelikli sektörlerle finansal destek sağlamaktır. Kalkınma bankalarının sağladığı desteklerin kaynağı, hükümet veya uluslararası kurumlar tarafından sağlanan fonlar ve ihraç edilen tahvillerden oluşmaktadır (Doğan, 2013). Kalkınma bankalarının bir diğer önemli görevi, yeni yatırımcılara destek sunarak sermaye piyasasının gelişimine katkıda bulunmaktır. Yatırım bankaları gibi mevduat toplama yetkisine sahip olmayan kalkınma bankaları, uluslararası kurumlardan aldıkları krediler, hükümet yardımları ve tahvil ihraç ederek elde ettikleri fonları kullanmaktadır. Bu bankalar, yapılacak yatırımlarda ortaya çıkan sermaye açığını gidermek ve teknik yardım sağlamak suretiyle girişimcilerin şüphelerini ortadan kaldırarak endüstriyelleşme sürecini hızlandırmayı amaçlamaktadır. Kalkınma bankaları ile yatırım bankaları arasında bazı benzerlikler bulunmaktadır. Ancak, yatırım bankaları özel tasarrufları yatırımlara yönlendirirken, kalkınma bankaları iç ve dış kamu fonları, uluslararası mali kurum fonları ve yabancı kaynakları ülke içindeki yatırımlara yönlendirmeye çalışmaktadır (Öçal & Çolak, 1999).

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının Covid-19 pandemi öncesi dönem ve pandemi dönemi verilerini CAMELS analiz yöntemi kullanılarak mali performanslarını ölçmek ve karşılaştırmaktır. CAMELS analizi, bankaların ileride karşılaşılabilecekleri risklere karşı önceden önlem almasını ve bu sorunlara zamanında müdahale edebilmesini sağlamaktadır.

Bu çalışmada, ilk olarak konu ile ilgili literatür taramasına yer verilecek, daha sonra kalkınma ve yatırım bankalarının Covid-19 pandemi öncesi ve pandemi dönemindeki mali performansları CAMELS analiz yöntemiyle incelenecek olup en sonunda sonuç ve politika önerileriyle tamamlanacaktır.

Türkiye’de faaliyet gösteren kamu, özel ve yabancı sermayeli bankaların finansal performans analizleri için CAMELS yöntemi yaygın olarak kullanılmaktadır. Ancak, kalkınma ve yatırım bankaları gibi özel finans kurumlarının finansal performanslarının CAMELS analiz yöntemiyle değerlendirilmesine yönelik akademik literatürde önemli bir boşluk bulunmaktadır. Mevcut çalışmaların sınırlı olması, bu alanda daha fazla araştırma yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Her bir bankanın değişkenler bazında ve toplam CAMELS puanları açısından detaylı incelemesi, elde edilen bulguların sebeplerinin analizi ve bu bulgulara dayanarak çözüm önerileri geliştirilmesi, yatırım ve kalkınma bankalarının Covid-19 pandemisi öncesi ve pandemi dönemindeki finansal performanslarının karşılaştırmalı olarak CAMELS yöntemiyle analiz eden Türkiye’deki ilk çalışma olması özelliğiyle literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

2. Literatür

Bu çalışmada, bankaların finansal performanslarını ölçmek amacıyla CAMELS Performans Değerleme Analiz yöntemi tercih edilmiştir. Bundan dolayı literatür taramasında bankacılık sektöründe CAMELS analiz yöntemini kullanılarak yapılan çalışmalar ve elde edilen sonuçlar Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1

Literatür Taraması

Yazar(lar) ve Yıl	Dönem	Ülke	Banka Türü	Sonuç
(Hirtle & Lopez, 1999)	1989-1995	ABD	Ticari bankalar	CAMELS analizi yardımıyla FDIC’in bankalara ne zaman müdahale etmesi gerektiğini değerlendirmiştir. CAMELS notu üç, dört ve beş çıkan bankalar için FDIC’in denetim yapması erken uyarı sistemi görevi gördüğü tespit edilmiştir.
(Kaya, 2001.)	1997-2000	Türkiye	Özel, yabancı sermayeli ve TMSF bankaları	CAMELS bileşenleri 2000 yılında 1997 yılına göre kötüleşmiştir. 1997 yılında küçük bankalar aktif büyüklüğüne göre daha iyi performans göstermişlerdir. Ayrıca 1997 yılında bankaların CAMELS notu arttıkça TMSF bünyesine alınma ihtimallerinin düştüğü sonucu ortaya çıkmıştır.

(Ramirez vd., 2005)	1985-2004	ABD	Tüm eyaletlerdeki bankalar	Yönetim kalitesi bileşeni, 1985-1993 yılları arasındaki ilk dönemde belirleyici bir faktör olarak öne çıkmıştır. Buna karşın, 1994-2004 yılları arasında kapsayan ikinci dönemde, aktif kalitesi ve sermaye yeterliliği bileşenleri daha baskın bir etkiye sahip olmuştur.
(Dash & Das, 2009)	2003-2008	Hindistan	Kamu, özel ve yabancı sermayeli bankalar	Kamu sermayeli bankaların özel ve yabancı sermayeli bankalarla rekabet edebilmeleri için değişen piyasa koşullarına uyum sağlamaları gerektiği, kârlılık ve aktif kalitesini artıracak şekilde kredi verme politikalarını iyileştirmeleri gerektiği ortaya çıkmıştır.
(Derviz & Podpiera, 2008)	1998-2005	Çek Cumhuriyeti	Denetleyici üç banka	Sermaye yeterliliği, toplam kredilerin toplam varlıklara oranı, fonlama yayılımı, kaldırma ve toplam varlıkların riske maruz değeri açısından önemli bir güç olduğu tespit edilmiştir.
(Sangmi & Nazir, 2010)	2001-2005	Hindistan	En büyük kamulaştırılmış bankayı (Punjab Ulusal Bankası, PUB) ve en büyük özel sektör bankası (Jammu ve Keşmir Bankası, JKB)	Bankaların CAMEL analizi sonucunda iyi bir performans gösterdikleri tespit edilmiştir.
(Christopoulos vd., 2011)	2003-2007	ABD	Lehman Brothers yatırım bankası	Analiz sonucunda kredilerin kötü ve şüpheli bulunduğunu, yönetimin düşüşü tersine çevirmek konusunda isteksiz olduğunu izlenen risk yönetimi yöntemlerinin büyüklüğüyle orantılı olarak yetersiz olduğu değerlendirilmektedir
(Abdullayev, 2013,)	2005-2008	Türkiye	Kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankaları	Bankaların yıllar itibarıyla performanslarını arttırdıkları tespit edilmiştir.
(Ege vd., 2015)	2002-2010	Türkiye	Mevduat bankaları	Özel sermayeli bankaların kârlılık açısından, kamu sermayeli bankaların piyasa riskine duyarlılık, sermaye yeterliliği ve yönetim yeterliliği açısından, yabancı sermayeli bankaların likidite ve aktif kalitesi açısından daha iyi durumda oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
(Ahmedov & Memmedov, 2017)	2010-2014	Azerbaycan	Yabancı sermayeli bankalar	Bankalar kârlılık bileşeninde kötü bir performans gösterirken piyasa riskine duyarlılık, sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, likidite ve yönetim yeterliliği bileşenlerinde yüksek performans göstermişlerdir. Bankaların CAMELS puanları kârlılık ve sermaye bileşenleri dışında sürekli pozitif olmuştur.
(Erdoğan & Karaca, 2018)	2009-2016	Türkiye	Mevduat bankaları	Özel sermayeli mevduat bankaları aktif kalitesi bileşeni açısından, kamu sermayeli mevduat bankaları yönetim kalitesi, piyasa riskine duyarlılık, sermaye yeterliliği ve kârlılık açısından, yabancı sermayeli mevduat bankaları ise likidite bileşeni açısından en iyi

*Türkiye’deki Kalkınma ve Yatırım Bankalarının
Performanslarının CAMELS Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi:
Covid-19 Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Döneminin Karşılaştırılması*

				performans gösteren banka grupları oldukları tespit edilmiştir.
(Uslu, 2019,)	2010-2016	Türkiye	Yabancı sermayeli bankalar	Bankaların yarısı 2016 yılında performansı düşmüştür. Genel olarak 2014 yılından sonra aktif kalitesi ve likidite yeterliliği artmıştır. Piyasa riskine duyarlılık ise az da olsa toparlanarak küçük bir artış göstermiştir.
(Akyüz vd., 2020)	2013-2017	Türkiye	Katılım bankaları	2015 yılından sonra katılım bankalarının CAMELS puanlarında düşüş yaşanmıştır.
(Özgür, 2021,)	2009-2019	Türkiye	Kalkınma ve yatırım bankaları	Bazı bankaların CAMELS gösterge değerleri incelenen yılların tamamında pozitif, bazıları tamamen negatif ve bazıları ise hem pozitif hem de negatif değerler almışlardır.
(Avşarlıgil vd., 2023)	2019-2020	Türkiye	Türkiye’de işlem hacmi en yüksek olan 13 ticari banka	Bu çalışmada bankaların pandemi öncesi (2019) ve pandemi dönemi (2020) finansal performansları çok kriterli karar verme (Entropi, ARAS, MOORA ve MOOSRA) teknikleri kullanılarak karşılaştırılmıştır. ARAS metodolojisi kullanılarak elde edilen finansal performans sıralamaları, BrandFinance’in marka değerlendirme sıralamalarıyla paralellik göstermektedir. Özellikle, kamu bankacılığı sektöründe faaliyet gösteren Ziraat Bankası, pandemi öncesinde yüksek performans sergilemiştir. Pandemi sürecinde ise, Ziraat Bankası ve diğer bir kamu bankası olan Halkbank, performanslarını sürdürerek ilk beş banka arasında yer almışlardır.
(Sah & Pokharel, 2023)	2011-2020	Nepal	Nepal kamu ve özel ticari bankalar	Bu çalışma Nepal’deki üç ticari bankanın finansal performansını CAMEL analiz yöntemiyle karşılaştırmıştır. Bankaların sermaye yeterlilik oranlarını Nepal Rastra Bank’ın zorunlu normundan daha yüksek bulmuşlardır. Nakit rezerv oranı bankaların likidite pozisyonunun oldukça iyi olduğunu ve ortalama özsermaye getirisini ve varlık getirisini koruduklarını tespit etmişlerdir.
(Putra & Bahtiar, 2023)	2018-2021	Endonezya	Endonezya Menkul Kıymet Borsasında işlem gören bankalar	Bu çalışmada Covid-19 salgınının Endonezya’daki bankacılık performansı üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Müşteri Mevduatı seviyelerinin Covid-19 öncesi ve sonrası arasında önemli bir fark olduğu tespit edildi. Sermaye, kârlılık ve likide en çok etkilenen değişkenler olmuştur. Ancak Endonezya’da Covid-19 salgını öncesinde ve sırasında takipteki kredilerin bankacılık düzeyi arasında önemli bir fark yoktu.
(Yumurtacı, 2023,)	2010-2021	Türkiye	Konvansiyonel ve katılım bankaları	Katılım bankalarının CAMELS puanları konvansiyonel bankalardan daha düşüktür.

Veriler genel olarak, farklı ülkelerdeki ve dönemlerdeki bankaların performanslarını çeşitli CAMELS bileşenlerine göre değerlendirmekte. Türkiye'deki çalışmalar, kamu sermayeli bankaların genellikle yönetim kalitesi, sermaye yeterliliği ve kârlılık açısından önde olduğunu göstermektedir. Yabancı sermayeli bankalar ise likidite ve aktif kalitesi açısından yüksek performans sergilemiştir. Diğer ülkelerde ise sermaye yeterliliği ve yönetim kalitesi gibi bileşenler farklı dönemlerde ön plana çıkmıştır. Bu sonuçlar, bankaların performans değerlendirmelerinde CAMELS bileşenlerinin önemini ve ülkeler arasındaki farklılıkları vurgulamaktadır. Bu sonuçlar, ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre bankacılık performanslarında farklılıklar olduğunu göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde yönetim ve sermaye yeterliliği öne çıkarken, gelişmekte olan ülkelerde bankaların piyasa koşullarına uyum sağlaması ve farklı CAMELS bileşenlerinde performans farkları dikkat çekmektedir. Az gelişmiş ülkelerde ise sermaye yeterliliği ve likidite gibi temel finansal göstergeler önem kazanmaktadır.

3. Araştırmanın Metodolojisi

CAMELS analizi, bankacılık sektörünün etkinliğini analiz etmek ve bankaların finansal yapılarında bozulma olup olmadığını tespit etmek amacıyla ilk olarak 1979'da ABD'de kullanılmaya başlanan bir yöntemdir. Bu yöntem ilk kullanılmaya başlandığında beş bileşenden meydana gelirken 1997'den sonra piyasa riskine duyarlılık bileşeni eklenerek altı bileşenli bir analiz yöntemine dönüşmüştür. CAMELS analizi; sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim kalitesi, kârlılık, likidite ve piyasa riskine duyarlılık bileşenlerinden oluşmaktadır. Bu bileşenlerin her biri banka performansını ayrı bir boyutta ölçmektedir. Bu bileşenlerin ağırlıklı ortalaması bankanın bileşik CAMELS notunu göstermektedir. Ayrıca bu bileşenlerin altında farklı finansal rasyolar yer almaktadır. Bankaların CAMELS notunun derecelendirilmesi 1-5 arası bir ölçek üzerinden yapılmaktadır. CAMELS analizi sonucunda bankanın notu yükseldikçe mali performansı düşmektedir (Karaçor vd., 2017)

Bu bölümde çalışmanın amacı, kapsamı, sınırlılıkları, verinin toplanması ve analiz sonuçlarına yer verilecektir.

3.1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Sınırlılıkları

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının Covid-19 pandemi süreci öncesi dönem ve pandemi dönemi verilerini CAMELS analiz yöntemi kullanılarak performanslarını ölçmektir. Bankaların mali performanslarını ölçmede CAMELS analiz yönteminin tercih edilmesinde (Kaya, 2001), (Ramirez, Curry, & Fissel, 2005), (Çinko

& Avcı, 2008), (Alemu & Aweke, 2017), (Özgür, 2021) ve (Yumurtacı, 2023) vb. çalışmalarda görüldüğü gibi yerel ve uluslararası literatürde ilk çalışmalardan son çalışmalara kadar çoğunlukla bu yöntemin kullanılmış olması etkili olmuştur. Türkiye’de resmi olarak ilk Covid-19 virüsü 11 Mart 2020’ de görülmüştür. Bundan dolayı Covid-19 pandemi dönemi öncesi olarak 2018 ve 2019 yıllarındaki veriler baz alınmıştır. Covid-19 pandemi dönemi olarak 2020, 2021 ve 2022 yılları baz alınmıştır. Ayrıca kapsamı oluşturan bankaların 2023 bilançoları daha açıklanmadığından 2022 yılı son yıl olarak alınmıştır.

Bu çalışma, 2018-2022 yılları arasındaki beş yıllık dönemi kapsayarak Türkiye’de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının finansal performanslarını analiz etmektedir. İncelenen zaman diliminde, kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankaları ile katılım bankaları, analiz dışı bırakılmıştır. Kalkınma ve yatırım bankalarının, geleneksel bankacılık sistemlerinden farklı olarak mevduat kabul etmemeleri ve katılım bankalarının aksine faiz temelli işlemler yapabilmeleri nedeniyle, bu iki banka türü çalışma kapsamından çıkarılmıştır. Ayrıca, bazı kalkınma ve yatırım bankaları verileri KAP’ta yer almadığından analize tabi tutulmamıştır.

Uygulamada CAMELS analizini oluşturan bileşenler ayrı ayrı incelendikten sonra bankaların bileşik CAMELS notları yorumlanmıştır.

3.2. Verinin Toplanması ve Analizi

CAMELS Performans Değerleme Analizinde kalkınma ve yatırım bankalarının Türkiye Bankalar Birliği’nin (TBB) web sitesinde yer alan verileri kullanılmıştır. Ayrıca TBB’nin sitesinde yer almayan bazı veriler Financial Information News Network (FİNNET) Analiz Expert veri tabanından elde edilmiştir. Araştırma kapsamında incelenen bankalar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2

Çalışmaya Dahil Edilen Bankalar

KOD	Kalkınma ve Yatırım Bankaları
AKTIF	Aktif Yatırım Bankası
DLR	Diler Yatırım Bankası
GSB	GSD Yatırım Bankası
NRBNK	Nurol Yatırım Bankası

TSKB	Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
BPOZ	Bank Pozitif Kredi ve Kalkınma Bankası
PBTR	Pasha Yatırım Bankası

Bu araştırmada, toplam 22 finansal oran kullanılarak bir analiz gerçekleştirilmiştir. Bu oranların ağırlıkları, literatürdeki ilgili çalışmalardan elde edilen verilerle belirlenmiştir. Özellikle (Ege, Topaloğlu, & Karakozak, 2015), (Akyüz, Soba, & Yeşil, 2020), (Gümüş & Nalbantoğlu, 2015) ve (Özgür, 2021) tarafından yapılan araştırmalar bu süreçte referans alınmıştır. CAMELS modeli bileşenlerinin ve alt değişkenlerin ağırlıkları, toplamı 1 olacak şekilde, literatürdeki örneklerle uyumlu bir biçimde dağıtılmıştır. Analizde kullanılan oranlar ve bu oranlara atanan ağırlıklar, Tablo 3'te detaylı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 3

Uygulamada Kullanılan Oranlar ve Değerleri

Değişkenler	Kısaltma	İlişkinin Yönü	Finansal Oranın Ağırlığı	Bileşenin Ağırlığı
C-Sermaye Yeterliliği				0,20
Sermaye Yeterlilik Oranı	C1	+	0,40	
Özkaynak/ Toplam Aktifler	C2	+	0,30	
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	C3	+	0,30	
A-Aktif Kalitesi				0,20
Duran Aktifler/ Toplam Aktifler	A1	-	0,20	
Takipteki Krediler/Toplam Krediler	A2	-	0,30	
Toplam Krediler/ Toplam Aktifler	A3	+	0,30	
Finansal Varlıklar (Net) / Toplam Varlıklar	A4	+	0,20	
M – Yönetim Kalitesi				0,15
Şube Başına Net Kar	M1	+	0,20	
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	M2	-	0,30	
Takipteki Krediler/ Toplam Krediler	M3	-	0,30	

Faaliyet Gideri/ Toplam Aktif	M4	-	0,20	
E-Kârlılık				0,15
Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar	E1	-	0,25	
Toplam Gelirler / Toplam Giderler	E2	+	0,25	
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	E3	+	0,25	
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	E4	+	0,25	
L - Likidite				0,20
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	L1	+	0,25	
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	L2	+	0,25	
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	L3	+	0,25	
TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	L4	+	0,25	
S – Piyasa Riskine Duyarlılık				0,10
YP Aktifler/YP Pasifler	S1	-	0,35	
Net Faiz Gelirleri / Toplam Aktifler	S2	+	0,35	
Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	S3	+	0,30	

Kalkınma ve yatırım bankalarının mevduat toplama yetkileri olmadığından bankalar bu oranı hesaplarken mevduat verisi yerine alternatif fon kaynakları verilerini kullanırlar. Kalkınma ve yatırım bankalarının alternatif fon kaynakları; ihraç edilen tahvil ve bonolar, repo işlemlerinden sağlanan fonlar, uluslararası mali kuruluşlardan elde edilen fonlar, yurt dışı ve yurt içinde faaliyet gösteren bankalardan alınan krediler ve sendikasyon kredileridir. Bu oranları kullanan çalışmalar Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4

Oranları Kullanan Çalışmalar

Değişkenler	Oranı kullanan çalışmalar
C-Sermaye Yeterliliği	
Sermaye Yeterlilik Oranı	(Uslu, 2019), (Güleç vd., 2021),(Çelik & Tunay, 2020),(O. Erdoğan & Uslu, 2022),

Özkaynak/ Toplam Aktifler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021), (Çelik & Tunay, 2020), (O. Erdoğan & Uslu, 2022),
Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	(Uslu, 2019), (Güleç vd., 2021), (O. Erdoğan & Uslu, 2022),(Gündoğdu, 2017),
A-Aktif Kalitesi	
Duran Aktifler/ Toplam Aktifler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (O. Erdoğan & Uslu, 2022),
Takipteki Krediler/Toplam Krediler	(Akyüz vd., 2020), (Gündoğdu, 2017),(Kandemir & Arıcı, 2013)
Toplam Krediler/ Toplam Aktifler	(Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021), (O. Erdoğan & Uslu, 2022),
Finansal Varlıklar (Net) / Toplam Varlıklar	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021), (O. Erdoğan & Uslu, 2022),
M – Yönetim Kalitesi	
Şube Başına Net Kar	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),(Ege vd., 2015)
Personel Gideri / Diğer Faaliyet Giderleri	(Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),(Yumurtacı, 2023),
Takipteki Krediler/ Toplam Krediler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Kandemir & Arıcı, 2013)
Faaliyet Gideri/ Toplam Aktif	(Güleç vd., 2021), (Yumurtacı, 2023), (Gündoğdu, 2017),
E-Kârlılık	
Faiz Giderleri / Toplam Varlıklar	(O. Erdoğan & Uslu, 2022), (Ege vd., 2015)
Toplam Gelirler / Toplam Giderler	(Güleç vd., 2021), (O. Erdoğan & Uslu, 2022), (Ege vd., 2015)
Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),
Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	(Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021), (Yumurtacı, 2023),
L - Likidite	
Likit Aktifler / Toplam Aktifler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),
Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),
Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	(Güleç vd., 2021), (O. Erdoğan & Uslu, 2022), (Gündoğdu, 2017),

TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),
S – Piyasa Riskine Duyarlılık	
YP Aktifler/YP Pasifler	(Uslu, 2019), (Akyüz vd., 2020), (Güleç vd., 2021),
Net Faiz Gelirleri / Toplam Aktifler	(Uslu, 2019), (Güleç vd., 2021), (Gündoğdu, 2017),
Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	(Akyüz vd., 2020), (O. Erdoğan & Uslu, 2022), (Ege vd., 2015)

3.3. Analiz Yöntemi

CAMELS analiz yöntemi, bankaların mali performanslarının ölçülmesinde en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Bir bankanın CAMELS puanının hesaplanmasında 8 aşama vardır. Bu aşamalar şunlardır (Arıçelik, 2010):

1. Referans değer hesaplanması: Belirli bir dönemde ilgili bankaların hesaplanan oranlarının aritmetik ortalaması alınır.
2. Endeks değer belirlenmesi: Bu aşamada alt bileşene ait ilgili yılın değeri, referans değere bölünerek 100 ile çarpılır.
3. Sapma değer hesaplanması: İlişki yönü pozitif (+) olan değişkenlerde endeks değerden 100 baz puan çıkarılır. İlişki yönü negatif (-) olan değişkenlerde 100 baz puan endeks değerden çıkarılır.
4. Ağırlıklı değerlerin belirlenmesi: Her bir finansal orana verilen ağırlık değeri ile sapma değeri çarpılır.
5. Ağırlıklı değerlerin toplanması: Bir önceki aşamada hesaplanan ağırlıklı değerler, her bileşen özelinde toplanır.
6. Bu aşamada ağırlık değerleri toplanan bileşenler kendilerine verilen ağırlıklar ile çarpılmaktadır.
7. Bileşik CAMELS değeri: 6. aşamada hesaplanan değerler toplanır.
8. CAMELS notu: Ana bileşenlerin ağırlıklı değeri ağırlık oranlarıyla çarpılır. Daha sonra bu işlem diğer ana bileşenlere uygulanır. Çıkan sonuçların toplamı CAMELS puanını vermektedir.

CAMELS, denetim kuruluşları tarafından bankaların risk bazlı denetim aşamasında genel durumunun tespit edilmesi için oluşturulan ve uzaktan gözetleme faaliyetlerinde

kullanılan bir değerlendirme sistemidir. Bankaların CAMELS notunun derecelendirilmesi 1-5 arası bir ölçek üzerinden yapılmaktadır. Buna göre bileşik CAMELS dereceleri Tablo 5'te yer aldığı gibi tanımlanmaktadır (Kandemir & Arıcı, 2013):

Tablo 5

Bileşik CAMELS Dereceleri ve Açıklaması

Derece	Açıklaması
1	Her yönden güçlü banka (Bankanın CAMELS değerlendirme modelinde, her bir bileşen için tahsis edilen notun 1 veya 2 olması gerektiği belirtilmektedir.)
2	Genel olarak güçlü banka (CAMELS değerlendirme modeli çerçevesinde, bankanın her bir bileşeninin değerlendirmesinde alınan puanın 3'ten düşük olmaması esastır.)
3	Finansal açıdan zayıflıkları bulunan banka (Bankanın performansında tespit edilen sorunlar olduğunu, beklenmedik durumlara karşı yeterli direnç gösteremediğini, mevcut operasyonel yapının tatmin edici olmadığını ve denetleyici otoritelerin bu zayıf noktalara odaklanması gerektiğini işaret etmektedir.)
4	Önemli ölçüde finansal zayıflıkları bulunan banka (Bankanın karşılaştığı ciddi finansal ve yönetsel sorunları, bu sorunların yol açtığı bozulmaları ve sonuç olarak bankanın düşük performansını ifade eder.)
5	Kritik derecede yönetsel ya da finansal zayıflıkları bulunan banka (Bankanın karşı karşıya olduğu ağır mali ve yönetsel zorlukları, bu zorlukların neden olduğu ciddi bozulmaları ve yüksek iflas riskini göstermektedir.)

3.4. Analiz Sonuçları

Araştırma kapsamında sadece kalkınma ve yatırım bankaları incelenmiştir. Bankaların her bir CAMELS bileşeni ayrı ayrı yorumlanacaktır. En sonunda bankaların bileşik CAMELS puanları birlikte incelenecektir.

3.4.1. Sermaye Yeterlilik Oranı Analizi

Sermaye yeterlilik oranı, bankaların mali yapısının sağlamlığını ve ani kayıpları ne derecede karşılayabileceğini göstermektedir. Burada bankaların öz kaynak/ aktif dengesi ile sermaye yeterlilikleri değerlendirilmektedir. Yapılan analiz kapsamında sermaye yeterliliği bileşenine %20 oranında ağırlık verilmiştir. Bankaların grup bazında sermaye yeterlilik puanları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6

Bankaların Grup Bazında Sermaye Yeterlilik Oranı Analiz Sonuçları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD					
AKTIF	-13,84	-13,40	-12,41	-12,68	-10,77
DLR	39,43	36,56	33,95	46,56	22,96
GSB	4,28	8,78	4,12	-0,50	7,93
NRBNK	-13,37	-12,56	-9,95	-9,85	-8,94
TSKB	-12,58	-12,02	-10,61	-10,16	-8,69
BPOZ	-3,52	-3,10	-0,65	-4,40	5,09
PBTR	-0,41	-4,25	-4,45	-8,98	-7,58

AKTIF bank hem pandemi öncesi hem de pandemi döneminde en düşük performansı göstermiş ve pandemi döneminde hafif dalgalanmalar yaşamıştır. DLR bank pandemi öncesi ve döneminde en yüksek performansı göstermiştir. Ayrıca pandemi döneminde 2021’de zirve yapmış, ancak 2022’de ciddi bir düşüş yaşamıştır. GSB bank pandemi öncesinde iyileşme göstermiş, pandemi döneminde dalgalanma yaşamış ve sonunda toparlanmıştır. NRBNK ve TSKB bank hem pandemi öncesi hem de pandemi döneminde negatif performans göstermiş, ancak hafif bir iyileşme yaşamışlardır. BPOZ bank Pandemi döneminde önemli bir toparlanma göstermiş ve 2022’de pozitif geçmiştir. PBTR bank pandemi döneminde genel olarak negatif kalmış, ancak 2022’de hafif bir iyileşme göstermiştir.

Grup bazındaki genel değerlendirmeye göre, DLR bank analiz kapsamında tüm yıllarda pozitif değerler olarak ve bileşen bazında CAMELS notları toplandığında en yüksek puana sahip olarak en iyi performans gösteren banka olmuştur. Bu durum, bankanın sağlam bir sermaye yapısına sahip olduğunu göstermektedir. AKTIF bank ise 2018-2022 dönemindeki tüm yıllarda negatif puan olarak ve bileşen bazında CAMELS notları toplandığında en düşük puana sahip olarak en kötü performans gösteren banka olmuştur. Bu durum, bankanın sermaye yapısının yeterli düzeyde sağlam olmadığını göstermektedir.

Değişken bazında yapılan CAMELS analizine göre, 2018-2022 yılları arasında kalkınma ve yatırım bankaları içinde Sermaye Yeterlilik Oranı (C) en yüksek puanı 2021’de 46,56 ile DLR bank almıştır. Bu başarı, Özkaynaklar / Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar (C3)

bileşeninin yüksek değerine dayanmaktadır. Kalkınma ve yatırım bankalarının mevduat toplama yetkisi olmadığından mevduat verisi yerine alternatif fon kaynakları verisini kullanırlar. Bu oran, alternatif fon kaynaklarının ne kadarının özkaynaklarla finanse edildiğini gösterir ve bankacılık sektöründe olumlu bir algıya sahiptir. Bu durumda 2018-2022 yılları arasında kalkınma ve yatırım bankaları içinde alternatif fon kaynaklarını en çok özkaynaklarla finanse eden banka DLR'dir. En düşük puan ise 2018'de -13,84 ile AKTIF banka aittir. Bu düşük puanın nedeni, Özkaynak / Toplam Aktifler (C2) oranının düşük olmasıdır. Bu oran, bankaların özkaynaklarının toplam varlıkları karşılama oranını gösterir. Ekonomik kriz dönemlerinde bu oran artarken, toparlanma sürecinde aktif yapısı özkaynaklardan daha hızlı büyüdüğünden oran düşer. Bu nedenle 2018-2022 yılları arasında yatırım ve kalkınma bankaları içinde özkaynaklar toplam aktifleri karşılamada yetersiz olan banka AKTIF'tir.

3.4.2. Aktif Kalitesi Oranı

Aktif kalitesi oranı, banka varlıklarının nakde dönüş kabiliyetini, gelir etme gücünü ve bankanın kaynak yapısına uygun olup olmadığını ölçmek amacıyla kullanılmaktadır. Yapılan analizde aktif kalitesi bileşenine %20 oranında ağırlık verilmiştir. Bankaların grup bazında aktif kalitesi puanları Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7

Bankaların Grup Bazında Aktif Kalitesi Oranı Analiz Sonuçları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD	2018	2019	2020	2021	2022
AKTIF	6,99	8,35	6,22	6,18	4,95
DLR	2,30	8,15	7,81	4,31	4,21
GSB	10,03	8,96	8,35	8,33	9,11
NRBNK	-18,34	3,42	1,43	2,82	7,05
TSKB	0,41	5,96	3,12	3,71	1,13
BPOZ	4,25	-32,50	-23,71	-23,73	-27,97
PBTR	-5,65	-2,35	-3,22	-1,61	1,54

Pandemi öncesi artış gösteren AKTIF bank, pandemi döneminde sürekli bir düşüş yaşamıştır. DLR bank pandemi öncesi yüksek seviyelere ulaşmış, ancak pandemi döneminde düşüşe geçmiştir. GSB bank pandemi döneminde düşüş göstermiş, 2022'de ise toparlanma

belirtileri göstermiştir. NRBNK bank pandemi öncesi negatiften pozitif değerlere yükselmiş ve pandemi döneminde artış göstermiştir. TSKB bank pandemi öncesi artış gösterirken, pandemi döneminde düşüş yaşamıştır. BPOZ bank pandemi öncesi ciddi düşüşler yaşamış ve pandemi döneminde daha da kötüleşmiştir. Pandemi öncesi negatif olan PBTR bank, pandemi döneminde dalgalanmış ve 2022'de pozitif seviyelere ulaşmıştır.

2018-2022 yılları arasında yapılan grup bazındaki değerlendirmede, GSB bank tüm yıllarda pozitif değerler alarak ve CAMELS notu bazında en yüksek puana sahip olarak aktif kalitesinde en iyi performansı göstermiştir. Bu, bankanın varlıklarını nakde dönüştürebildiğini, gelir elde edebildiğini ve varlıklarının kaynak yapısına uygun olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, BPOZ bank tüm yıllarda negatif puan alarak en düşük performansı sergilemiştir. Bu durum, bankanın varlıklarını yeterli düzeyde nakde dönüştüremediğini, gelir elde etmekte yetersiz kaldığını ve varlıklarının kaynak yapısına uygun olmadığını göstermektedir.

2018-2022 yılları arasında değişken bazında yapılan CAMELS analizi sonuçlarına göre, kalkınma ve yatırım bankaları arasında Aktif Kalitesi Oranında (A) en yüksek puanı 2018 yılında 10,03 puan ile GSB bank almıştır. Bu yüksek puan, Takipteki Krediler/Toplam Krediler (A2) bileşeninin yüksek değerinden kaynaklanmaktadır. Ancak, bu oran yüksek olduğunda sektörde olumsuz algılanmaktadır. Bu nedenle, GSB Bank aktif kalitesinde en yüksek performansı göstermesine rağmen, kredi tahsilatında en çok sorun yaşayan banka olmuştur. En düşük puanı ise 2022 yılında -27,97 puan ile BPOZ bank almıştır. Bu düşük puan, A2 bileşeninin düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Buna rağmen, BPOZ Bank kredi tahsilatında en az sorun yaşayan banka olmuştur.

3.4.3. Yönetim Kalitesi

Yönetim kalitesi oranı, banka iç kontrol sistemlerinin yeterliliği, yönetim bilgi sisteminin yapısı ve sektördeki gelişmelerin takibi hakkında bilgi vermektedir. Ayrıca bu oran, banka yöneticilerinin riskleri kontrol altına almak, değerlendirmek, izlemek ve tanımlamak için yapması gereken faaliyetleri de göstermektedir. Analizde yönetim kalitesi bileşenine %15 oranında ağırlık verilmiştir. Bankaların grup bazında yönetim kalitesi puanları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Bankaların Grup Bazında Yönetim Kalitesi Oranı Analiz Sonuçları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD					
AKTIF	5,69	5,71	3,28	3,18	3,47
DLR	-5,40	1,11	-0,10	-0,80	-0,64
GSB	1,96	-1,28	-2,05	-1,17	0,00
NRBNK	-11,22	6,69	6,98	5,97	13,49
TSKB	8,06	12,47	11,45	9,78	7,69
BPOZ	-2,13	-28,09	-21,17	-18,49	-26,57
PBTR	3,04	3,40	1,61	1,54	2,55

Pandemi öncesinde stabil olan AKTIF bank, pandemi döneminde düşüş göstermiş ancak 2022'de hafif bir toparlanma yaşamıştır. Pandemi öncesinde büyük dalgalanma yaşayan DLR bank, pandemi döneminde genellikle düşük seviyelerde kalmıştır. Pandemi öncesinde negatif trende sahip olan GSB bank, pandemi döneminde dalgalanmış ve 2022'de sıfır seviyesine ulaşmıştır. Pandemi öncesinde negatif olan NRBNK bank, pandemi döneminde pozitif değerlere ulaşarak artış göstermiştir. Pandemi öncesinde artan TSKB bank, pandemi döneminde yüksek kalmış ancak hafif bir düşüş yaşamıştır. Pandemi öncesinde ciddi negatif olan BPOZ bank, pandemi döneminde de negatif seviyelerde kalarak kötü performans sergilemiştir. Pandemi öncesinde pozitif olan PBTR bank, pandemi döneminde dalgalanmış ve genellikle pozitif kalmıştır.

2018-2022 yılları arasında yapılan grup bazındaki değerlendirmeye göre, TSKB Bank tüm yıllarda pozitif değerler alarak ve CAMELS notu bazında en yüksek puana sahip olarak yönetimde en iyi performansı göstermiştir. Bu, banka yönetiminin riskleri kontrol altına almakta ve gerekli faaliyetleri yerine getirmekte başarılı olduğunu göstermektedir. Buna karşılık, BPOZ Bank tüm yıllarda negatif puan alarak yönetimde en düşük performansı sergilemiştir. Bu durum, banka yönetiminin riskleri kontrol altına almakta ve gerekli faaliyetleri yerine getirmekte yetersiz olduğunu göstermektedir.

2018-2022 yılları arasında değişken bazında yapılan CAMELS analizi sonuçlarına göre, Yönetim Kalitesi Oranında (M) en yüksek puanı 2022 yılında 13,49 puan ile NRBNK Bank

almıştır. Bu yüksek puan, Şube Başına Net Kâr (M1) bileşeninin yüksek değerinden kaynaklanmaktadır ve bankanın şubelerinin kârlılığını göstermektedir. En düşük puanı ise 2019 yılında -28,09 puan ile BPOZ Bank almıştır. Bu düşük puan, Takipteki Krediler/Toplam Krediler (M3) bileşeninin düşük olmasından kaynaklanmaktadır ve bankanın doğru kredi politikaları izleyip izlemediğini göstermektedir. Bu durumda, BPOZ Bank kredi tahsilatında en az sorun yaşayan banka olmuştur.

3.4.4. Kârlılık

Kârlılık oranı, bankaların kazanç durumlarını değerlendirmek, kârlılığın piyasa riskine duyarlılığı ve kârlılık istikrarı gibi konularda bankalara bilgi vermek amacıyla hesaplanmaktadır. Yapılan analiz kapsamında kârlılık bileşenine %20 oranında ağırlık verilmiştir. Bankaların grup bazında kârlılık puanları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9

Bankaların Grup Bazında Kârlılık Oranı Analiz Sonuçları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD					
AKTIF	-6,88	-8,04	-2,01	-4,39	-2,52
DLR	8,93	9,82	5,23	15,01	-0,32
GSB	30,87	29,76	17,45	10,92	10,42
NRBNK	-4,81	-8,78	-0,95	-4,71	2,74
TSKB	-3,10	-4,15	-0,66	-1,44	0,55
BPOZ	-14,36	-8,99	-12,05	-6,28	-4,18
PBTR	-10,66	-9,63	-7,02	-9,11	-6,69

AKTIF bank pandemi öncesi negatif performans gösterirken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. DLR bank pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak pozitif seyretmiştir. GSB bank pandemi öncesi yüksek performans gösterirken, pandemi döneminde performansı düşmüştür. NRBNK bank pandemi öncesi negatif performans gösterirken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. TSKB bank pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak negatif seyretmiştir. BPOZ bank pandemi öncesi negatif performans gösterirken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. PBTR bank pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak negatif seyretmiştir.

2018-2022 yılları arasında yapılan grup bazındaki değerlendirmeye göre, GSB Bank tüm yıllarda pozitif değerler alarak ve CAMELS notu bazında en yüksek puana sahip olarak en iyi kârlılık performansını göstermiştir. Bu, bankanın faaliyetlerinden yeterli ve istikrarlı kazanç elde edebildiğini göstermektedir. Buna karşılık, BPOZ Bank tüm yıllarda negatif puan alarak en düşük performansı sergilemiştir. Bu durum, bankanın faaliyetlerinden istenilen düzeyde ve istikrarlı kazanç sağlayamadığını göstermektedir.

Değişken bazında yapılan CAMELS analizi sonucunda elde edilen Tablo 9'a göre, 2018-2022 yılları arasında kalkınma ve yatırım bankaları arasında Kârlılık Oranında (E) en yüksek puanı 2018 yılında 30,87 puanla GSB bankası almıştır. Bu yüksek puan, Vergi Öncesi Kar / Toplam Varlıklar (E3) bileşeninin en yüksek değere sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Bu oran, firma varlıklarının ne ölçüde kârlı kullanıldığını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. GSB Bankası, varlıklarını en verimli şekilde değerlendirerek en yüksek kârı sağlamıştır. En düşük puanı ise 2018 yılında -14,36 puanla BPOZ Bankası almıştır. Bu düşük puan, Vergi Öncesi Kar / Toplam Varlıklar (E3) bileşeninin düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Sonuç olarak, 2018-2022 yılları arasında varlıklarından en az kâr elde eden banka BPOZ olmuştur.

3.4.5. Likidite

Likidite oranı, bankaların dönen varlıklarının hangi oranda güvenli olduğunu, bankanın likidite durumunu ve beklenmedik piyasa şartlarında bankaların faaliyetlerini sürdürebilme yetisini görmek amacıyla hesaplanan bir orandır. Yapılan analiz kapsamında likidite bileşenine %20 oranında ağırlık verilmiştir. Bankaların grup bazında likidite puanları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10

Bankaların Grup Bazında Likidite Oranı Analiz Sonuçları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD					
AKTIF	-9,21	-5,67	-9,90	-4,98	-0,05
DLR	44,41	36,68	62,07	38,84	18,02
GSB	-2,90	17,36	-12,91	-19,63	-18,73
NRBNK	-3,52	-12,11	-9,23	6,76	5,94
TSKB	-6,80	-17,54	-9,89	-0,78	-4,07

*Türkiye’deki Kalkınma ve Yatırım Bankalarının
Performanslarının CAMELS Analiz Yöntemiyle Değerlendirilmesi:
Covid-19 Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Döneminin Karşılaştırılması*

BPOZ	-13,44	-10,36	-12,12	-10,24	-0,15
PBTR	-8,54	-8,35	-8,03	-9,98	-0,96

AKTIF bank pandemi öncesi negatif performans gösterirken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. DLR bank pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak pozitif seyretmiştir. GSB bank pandemi öncesi yüksek performans gösterirken, pandemi döneminde performansı düşmüştür. NRBANK bank pandemi öncesi negatif performans gösterirken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. TSKB bank pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak negatif seyretmiştir. BPOZ bank pandemi öncesi negatif performans gösterirken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. PBTR bank pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak negatif seyretmiştir.

2018-2022 yılları arasında yapılan grup bazındaki genel değerlendirmeye göre, DLR bank tüm yıllarda pozitif değerler alarak ve bileşen bazında CAMELS notu toplanarak oluşturulan toplamda en yüksek puana sahip olmuştur. Bu durum, bankanın dönen varlıklarının güvenilir düzeyde likiditeye sahip olduğunu ve beklenmedik piyasa şartlarında faaliyetlerini sürdürebileceğini göstermektedir. Aynı dönemde, BPOZ bank ise tüm yıllarda negatif değerler alarak ve bileşen bazında CAMELS notu toplanarak oluşturulan toplamda en düşük puana sahip olmuştur. Bu durum, bankanın dönen varlıklarının güvenilir düzeyde likiditeye sahip olmadığını ve beklenmedik piyasa şartlarında faaliyetlerini sürdürmekte zorlanabileceğini göstermektedir.

2018-2022 yılları arasında değişken bazında yapılan CAMELS analizi sonucunda, Likidite Oranında (L) en yüksek puanı 2020 yılında 62,07 puanla DLR bankası almıştır. Bu yüksek puan, TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler (L4) bileşeninin en yüksek değere sahip olmasından kaynaklanmaktadır. Bu oran, bankanın likidite durumunu ve Türk Parası (TP) olan likit aktiflerin toplam aktifler içerisindeki payını göstermektedir. DLR Bankası, aktifleri arasında en çok TP likit aktif bulunduran banka olmuştur. En düşük puanı ise 2021 yılında -19,63 puanla GSB bankası almıştır. Bu düşük puan, Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler (L2) bileşeninin düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bu oran, kısa sürede nakde dönüşecek aktiflerin bir yıl içinde vadesi dolacak yükümlülükleri karşılama oranını göstermektedir. 2018-2022 yılları arasında, bir yıl içinde ödemesi gereken yükümlülükler için elinde en az likit varlık olan banka GSB olmuştur.

3.4.6. Piyasa Riskine Duyarlılık

Piyasa riskine duyarlılık oranı, bankaların piyasada oluşabilecek faiz oranı, kur, pay senedi ve emtia fiyatlarında meydana gelen değişikliklere hangi düzeyde hazırlıklı olduğunu tespit etmek amacıyla kullanılır. Analizde piyasa riskine duyarlılık bileşenine %10 oranında ağırlık verilmiştir. Bankaların grup bazında piyasa riskine duyarlılık puanları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

Bankaların Grup Bazında Piyasa Riskine Duyarlılık Oranı Analiz Sonuçları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD					
AKTIF	4,03	1,21	2,20	1,74	2,52
DLR	-15,29	-12,53	-5,83	1,51	2,10
GSB	6,91	7,63	2,31	5,16	2,76
NRBNK	1,46	3,16	3,39	2,31	3,76
TSKB	1,49	-1,86	-6,41	-16,13	-7,67
BPOZ	-0,10	3,02	5,42	3,92	0,61
PBTR	1,50	-0,63	-1,08	1,50	-4,08

AKTIF bankın pandemi öncesi performansı dalgalı iken, pandemi döneminde nispeten istikrarlı bir artış göstermiştir. DLR bankın pandemi öncesi negatif performans sergilerken, pandemi döneminde toparlanma belirtileri göstermiştir. GSB bankın pandemi öncesi yüksek performans gösterirken, pandemi döneminde performansı düşüşe geçmiştir. NRBNK bankın pandemi öncesi düşük performans sergilerken, pandemi döneminde performansı iyileşmiştir. TSKB bankın pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak negatif seyretmiştir. BPOZ bankın pandemi öncesi düşük performans gösterirken, pandemi döneminde performansı artış göstermiştir. PBTR bankın pandemi öncesi ve sonrası performansı genel olarak negatif seyretmiştir.

2018-2022 yılları arasında yapılan grup bazındaki genel değerlendirmeye göre, GSB Bankası tüm yıllarda pozitif değerler alarak ve bileşen bazında CAMELS notu toplanarak en yüksek puana sahip olmuştur. Bu durum, bankanın piyasa riskine karşı daha hazır ve güçlü olduğunu göstermektedir. Aynı dönemde, TSKB Bankası ise tüm yıllarda negatif puan alarak

ve bileşen bazında CAMELS notu toplanarak en düşük puana sahip olmuştur. Bu durum, bankanın piyasa risklerine karşı yeterince hazırlıklı olmadığını göstermektedir.

2018-2022 yılları arasında değişken bazında yapılan CAMELS analizi sonucunda, Piyasa Riskine Duyarlılık Oranında (S) en yüksek puanı 2019 yılında 7,63 puanla GSB bankası almıştır. Bu yüksek puan, Net Faiz Gelirleri/Toplam Aktifler (S2) oranının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Bu oran, faiz oranlarındaki dalgalanmaların aktif kârlılık üzerindeki etkisini ölçmektedir. Bu dönemde, aktifleri üzerinden en fazla faiz geliri elde eden banka GSB olmuştur. En düşük puanı ise 2021 yılında -16,13 ile TSKB almıştır. Bu düşük puan, Döviz Pozisyonu/Özkaynaklar (S3) oranının düşük olmasından kaynaklanmaktadır. Bu oran, bankaların döviz aktif ve yükümlülükleri arasında denge kurmasını ve döviz pozisyonlarını özkaynakları ile uyumlu tutmasını sağlamaktadır. 2018-2022 yılları arasında döviz varlık ve yükümlülükleri arasında denge kuramayan ve döviz pozisyonlarını özkaynakları ile uyumlu tutamayan banka TSKB olmuştur.

3.4.7. Bankaların Birleşik CAMELS Puanları

Bu bölümde bankaların birleşik CAMELS puanları yorumlanacaktır. Bankaların birleşik CAMELS puanları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12

Bankaların Bileşik CAMELS Puanları

Dönem	Pandemi Öncesi		Pandemi Dönemi		
	2018	2019	2020	2021	2022
KOD					
AKTIF	0,59	1,31	0,95	1,08	2,65
DLR	16,26	18,10	19,20	21,16	10,82
GSB	9,66	9,53	4,61	2,02	3,75
NRBNK	-6,75	-1,55	0,44	2,48	5,83
TSKB	-2,41	-1,21	-0,77	-1,88	-0,46
BPOZ	-3,12	-12,30	-9,88	-9,31	-9,51
PBTR	-1,80	-1,50	-2,04	-3,17	-0,66

Pandemi öncesinde dalgalı bir performans sergileyen AKTIF bank, pandemi döneminde istikrarlı bir artış göstermiştir. DLR bank, pandemi öncesinde yüksek performans sergilerken,

pandemi döneminde performansını daha da artırmıştır. GSB bank, pandemi öncesinde yüksek performans gösterirken, pandemi döneminde performansı düşüğe geçmiştir. NRBNK bank, pandemi öncesinde negatif performans sergilerken, pandemi döneminde toparlanma göstermiştir. TSKB bank, pandemi öncesi ve sonrasında genel olarak negatif performans sergilemiştir. BPOZ Bank, pandemi öncesinde negatif performans sergilerken, pandemi döneminde toparlanma göstermiştir. PBTR bank, pandemi öncesi ve sonrasında genel olarak negatif performans sergilemiştir.

Tablo 12'den elde edilen verilere göre, 2018-2022 döneminde bileşik CAMELS notu açısından en iyi performansı gösteren banka, tüm yıllarda pozitif değerler ve en yüksek puanı alarak DLR bank olmuştur. Bu durum, bankanın finansal açıdan diğer bankalara göre daha sağlam ve daha iyi durumda olduğunu göstermektedir. BPOZ bank ise, analiz kapsamındaki tüm yıllarda negatif değerler ve en düşük puana sahip olarak en düşük performansı gösteren banka olmuştur. Bu durum, bankanın diğer bankalara göre finansal açıdan daha zayıf olduğunu göstermektedir.

Bileşik CAMELS analizi sonucunda elde edilen Tablo 12'ye göre, 2018-2022 döneminde kalkınma ve yatırım bankaları arasında CAMELS puanları en yüksek olan banka, 2021 yılında 21,26 puanla DLR Bank olmuştur. Bu yüksek puanın elde edilmesinde, Sermaye Yeterlilik Oranı (C) ana bileşenin en yüksek değere sahip olması etkili olmuştur. Bu durumda, 2018-2022 yılları arasında mali yapısı en güçlü olan banka DLR Bank'tır. En düşük puanı ise, 2019 yılında -12,30 puanla BPOZ Bank almıştır. Bu düşük puanın nedeni, Aktif Kalitesi Oranı (A) ana bileşen puanının düşük olmasıdır. Bu durumda, 2018-2022 yılları arasında aktiflerinin nakde dönüş kabiliyeti ve gelir etme gücü en düşük olan ve kaynakları aktif yapısına yeterli düzeyde uygun olmayan banka BPOZ Bank'tır.

4. Sonuç ve Politika Önerileri

CAMELS analizi, bankaların güçlü ve zayıf yönlerini tespit etmek, risklere karşı önceden tedbir almasını sağlamak ve genel durum hakkında bilgi edinmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Ayrıca bu analiz bankalar için erken uyarı sistemi olarak da ifade edilmektedir.

Çalışmanın uygulama bölümünde 2018-2022 yılları arasında Türkiye'de faaliyet gösteren kalkınma ve yatırım bankalarının Covid-19 pandemi öncesi ve pandemi dönemindeki finansal performansları CAMELS analizi yöntemi aracılığıyla test edilmiştir. Bankaların hem CAMELS puanlarını oluşturan alt bileşenleri hem de bileşik CAMELS verileri Covid-19 pandemi öncesi ve pandemi dönemi ile karşılaştırılarak performans ölçümü yapılmıştır.

Kalkınma ve yatırım bankalarının bileşik CAMELS puanları Covid-19 pandemi öncesi dönemde artış eğilimindedir. Pandeminin ilk yılı olan 2020 yılında DLR, NRBNK, TSKB ve PBTR bankaları artış eğilimlerini devam ettirmelerine rağmen AKTIF, GSB ve PBTR bankaları düşüşe geçmişlerdir. 2021 yılında 2020 yılına göre AFTIF, DLR, NRBNK ve BPOZ bileşik CAMELS puanlarını yükseltirken GSB, TSKB ve PBTR bankalarının puanları azalma göstermiştir. 2022 yılında 2021 yılına göre AKTIF, GSB, NRBNK, TSKB ve PBTR bankaları mali performanslarını artırma başarısı elde ederken DLR ve BPOZ bankaları bu başarıyı gösterememiştir.

AKTIF bankın bileşik CAMELS puanları pandemi döneminde pandemi öncesine göre iyileşme gösterdiği tespit edilmiştir. Buna aktif kalitesi, yönetim kalitesi, likidite ve piyasa riskine duyarlılık oranlarının etkili olduğu tespit edilmiştir. Pandemi döneminde DLR bankın bileşik CAMELS puanları, pandemi öncesine göre iyileşme göstermiştir. Bu iyileşme, sermaye yeterlilik, aktif kalitesi, kârlılık ve likidite oranlarının etkili olduğu sonuçlarına dayanmaktadır. Pandemi döneminde GSD bankın bileşik CAMELS puanları, pandemi öncesine göre düşüş göstermiştir. Bu düşüşün nedeni, yönetim kalitesi ve likidite oranlarıdır. NRBNK bankın bileşik CAMELS puanları pandemi döneminde pandemi öncesine göre iyileşme gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasında yönetim kalitesi, likidite ve piyasa riskine duyarlılık oranlarının etkili olduğu tespit edilmiştir. Pandemi döneminde TSKB bankın bileşik CAMELS puanları, pandemi öncesine göre iyileşme göstermiştir. Bu sonucun oluşmasında aktif kalitesi ve yönetim kalitesi oranları etkili olmuştur. Pandemi döneminde BPOZ bankın bileşik CAMELS puanları, pandemi öncesine göre düşüş göstermiştir. Bunun nedeni, aktif kalitesi, yönetim kalitesi, kârlılık ve likidite oranlarında meydana gelen düşüştür. Pandemi döneminde PBTR bankın bileşik CAMELS puanları, pandemi öncesine göre düşüş göstermiştir. Bu sonucun oluşmasında aktif kalitesi, kârlılık, likidite ve piyasa riskine duyarlık oranları etkili olmuştur.

İlk bileşen olan Sermaye Yeterliliğinde (C) kalkınma bankaları arasında DLR 2018-2022 yılları arasında pozitif görünümde dir. Analiz sonucunda bankaların sermaye yeterliliğini en çok etkileyen Özkaynaklar / Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar (C3) bileşenidir. Kalkınma ve yatırım bankalarının yasal olarak mevduat toplama yetkileri olmadığından mevduat yerine alternatif fon kaynakları kullanırlar. Sermaye yeterliliği puanlarını artırmak isteyen bankalar özkaynaklarını alternatif fon kaynakları ve mevduat dışı kaynaklar ile finanse etmeleri gerekmektedir.

Aktif Kalitesinde (A) kalkınma ve yatırım bankaları arasında 2018-2022 yıllarında en yüksek puan alan banka GSB'dir. Analiz sonucunda bankaların aktif kalitesini en çok etkileyen Takipteki Krediler/ Toplam Krediler (A2) bileşeni olduğundan aktif kalitesi puanlarını yükseltmek isteyen bankalar doğru kredi politikaları izlemesi, toplam kredilerin içerisinde yer alan takipteki krediler oranını düşük tutması ve kredi tahsilatında daha az sorun yaşaması gerekmektedir.

Yönetim Kalitesinde (M) kalkınma ve yatırım bankaları arasında 2018-2022 yıllarında en yüksek puan alan banka NRBNK'dir. Analiz sonucunda bankaların yönetim kalitesini en çok etkileyen Şube Başına Net Kâr (M1) bileşeni olduğundan yönetim kalitesi puanlarını artırmak isteyen bankalar şube başına net kârını artırmaları gerekmektedir.

Kârlılıkta (E) kalkınma ve yatırım bankaları arasında 2018-2022 yıllarında en yüksek puan alan banka GSB'dir. Analiz sonucunda bankaların kârlılığını en çok etkileyen Vergi Öncesi Kar / Toplam Varlıklar (E3) bileşeni olduğundan kârlılık puanlarını artırmak isteyen bankalar varlıklarından maksimum kâr elde etmeleri gerekmektedir.

Likiditede (L) kalkınma ve yatırım bankaları arasında 2018-2022 yıllarında en yüksek puan alan banka DLR'dir. Analiz sonucunda bankaların kârlılığını en çok etkileyen TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler (L4) bileşenidir. Kalkınma ve yatırım bankalarının mevduat toplama faaliyetlerinin olmaması, bu tür finansal kurumların likidite yönetimini farklı yollarla gerçekleştirmelerini gerektirir. Bundan dolayı likidite puanlarını artırmak isteyen bankaların aracılık ve danışmanlık hizmetleri yoluyla elde edilen gelirleri, likit varlıkların finansmanında kullanmaları ve toplam aktifleri içerisinde Türk parasının (TP) oranını artırarak likidite pozisyonlarını güçlendirmeleri gerekmektedir.

Piyasa Riskine Duyarlılıkta (S) kalkınma ve yatırım bankaları arasında 2018-2022 yıllarında en yüksek puan alan banka GSB'dir. Analiz sonucunda bankaların kârlılığını en çok etkileyen Net Faiz Gelirleri/ Toplam Aktifler (S2) bileşeni olduğundan piyasa riskine duyarlılık puanlarını artırmak isteyen bankalar aktifleri üzerinden daha çok faiz geliri elde etmeleri gerekmektedir.

CAMELS analizi çerçevesinde değerlendirilen altı bileşenin bütünsel incelemesi sonucunda, kalkınma ve yatırım bankalarının aktif kalitesi, likidite yönetimi ve piyasa riski duyarlılığı açısından daha iyi bir performans sergiledikleri gözlemlenmiştir. Bu bulgular, Ege, Topaloğlu, & Karakozak (2015), Özgür (2021) ve Şenel & Şekeroğlu (2019)'nun yaptığı çalışmaların sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Bu sonuç Dash & Das, (2009) ve

Christopoulos vd., (2011) tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla farklılık göstermektedir. Ayrıca bu bankalar analiz yapıldığı dönemde sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi ve kârlılıkta daha düşük bir performans göstermişlerdir. Bu sonuç literatürde yer alan Akyüz, Soba, & Yeşil (2020), Gümüş & Nalbantoğlu, (2015), (Y. T. Kaya, 2001), Karaçor vd. (2017) ve Ramirez vd., (2005) tarafından yapılan çalışmalarla benzerlik göstermektedir. Bu bulgular, Dash & Das, (2009), Derviz & Podpiera, (2008), Sangmi & Nazir, (2010) ve Putra & Bahtiar, (2023) tarafından yapılan çalışma sonuçlarıyla benzer sonuçlar göstermemektedir.

Yerli ve yabancı mevduat bankalarının yanı sıra katılım bankalarının mali performanslarının daha fazla analiz edilmesi, analiz döneminin pandemi sonrasını da kapsayacak şekilde olması, CAMELS analiz yöntemi dışında Veri Zarflama Analizi (VAZ), Multi Moora ve TOPSIS analiz yöntemlerinin kullanılması ileride yapılacak çalışmalara yol gösterici olabilir.

Kaynakça

- Abdullayev, M. (2013). Türk bankacılık sektöründe dezenflasyon sürecinde CAMELS analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 97–112.
- Acar, M. F., Erkoç, T. E., & Yılmaz, B. (2015). Türk bankacılık sektörü için karşılaştırmalı performans analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 1–11.
- Ahmedov, T., & Memmedov, E. (2017). Azerbaycan bankacılık sektörünün CAMELS analizi: Yabancı sermayeli 10 banka. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 97–109.
- Akyüz, F., Soba, A. Ş., & Yeşil, T. (2020). Katılım bankalarının CAMELS analizi yöntemiyle finansal performanslarının değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 87, 145–166.
- Alemu, M., & Aweke, M. (2017). Financial performance analysis of private commercial banks of Ethiopia: CAMEL ratings. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 7(10), 367–395.
- Arıçelik, G. (2010). Ticari bankalarda performans ölçümü: CAMELS analizine dayalı bir inceleme. *Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Avşarlıgil, N., Doğru, E., & Ciger, A. (2023). The bank performance ranking in the emerging markets: A case of Turkey. *Sosyoekonomi*, 31(55), 69–84. <https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2023.01.04>
- Çelik, İ., & Tunay, K. B. (2020). 2008 krizi sonrası Türkiye ve yükselen piyasa ekonomilerinde bankacılık performansı: CAMELS analizi ile karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 57(653), 9–47.
- Christopoulos, A. G., Mylonakis, J., & Diktapanidis, P. (2011). Could Lehman Brothers' collapse be anticipated? An examination using CAMELS rating system. *International Business Research*, 4(2), 11–19.
- Çinko, M., & Avcı, E. (2008). CAMELS derecelendirme sistemi ve Türk ticari bankacılık sektöründeki finansal başarısızlığın tahmini. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 2(2), 25–48.
- Dash, M., & Das, A. (2009). A CAMELS analysis of the Indian banking industry. *Available at SSRN 1666900*, 1–10.
- Derviz, A., & Podpiera, J. (2008). Predicting bank CAMELS and S&P ratings: The case of the Czech Republic. *Emerging Markets Finance and Trade*, 44(1), 117–130.
- Doğan, E. (2013). *Banka ve bankacılık kavramları, bankacılık giriş ve ilkeleri* (F. Kaya, Ed.). Beta Yayıncılık.
- Dolun, L., & Atik, A. H. (2006). *Kalkınma teorileri ve modern kalkınma bankacılığı uygulamaları*. Türkiye Kalkınma Bankası AŞ.

- Ege, İ., Topaloğlu, E. E., & Karakozak, Ö. (2015). CAMELS performans değerlendirme modeli: Türkiye’deki mevduat bankaları üzerine ampirik bir uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(4), 109–126.
- Erdoğan, O., & Uslu, A. (2022). Türkiye’deki kamu ve özel sermayeli mevduat bankalarının CAMELS yaklaşımı ile performanslarının değerlendirilmesi. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 2(2), 103–120.
- Erdoğan, S., & Karaca, S. S. (2018). Türk bankacılık sektörünün 2009-2016 dönemi CAMELS derecelendirme sistemi ile performans analizi. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives*, 6(3), 23–39.
- Göçmen Yağcılar, G. (2010). Türk bankacılık sektörünün rekabet yapısının analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı*, Doktora Tezi, Isparta.
- Güleç, M., Hazar, A., & Babuşçu, Ş. (2021). Türkiye’de sistemik önemli bankaların CAMELS analizi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 1–19.
- Gümüş, F. B., & Nalbantoğlu, Ö. (2015). Türk bankacılık sektörünün CAMELS analizi yöntemiyle 2002-2013 yılları arasında performans analizi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 83–106. <https://doi.org/10.5578/jeas.10837>
- Gündoğdu, A. (2017). Türkiye mevduat bankalarının CAMELS analizi. *Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 26–43.
- Hirtle, B., & Lopez, J. A. (1999). Supervisory information and the frequency of bank examinations. *Economic Policy Review*, 5(1), 1–19.
- Kandemir, T., & Arıcı, N. D. (2013). Mevduat bankalarında CAMELS performans değerlendirme modeli üzerine karşılaştırmalı bir çalışma (2001-2010). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 61–87.
- Karaçor, Z. Ö., Mangır, F., Kodaz, Ş. S., & Kartal, M. (2017). Kamusal ve özel sermayeli bankaların CAMELS performans analizi: Türkiye örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 47–65.
- Kaya, Y. T. (2001). Türk bankacılık sektöründe CAMELS analizi. *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, MSPD Çalışma Raporları* (C. 6).
- Öçal, T., & Çolak, Ö. F. (1999). *Finansal sistem ve bankalar*. Nobel.
- Özgür, E. (2021). Kalkınma ve yatırım bankalarının CAMELS analizi yöntemiyle finansal performanslarının değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(4), 3206–3221.
- Putra, R., & Bahtiar, M. D. (2023). Banking performance before and during the COVID-19 pandemic: Perspectives from Indonesia. *Cogent Economics & Finance*, 11(1), 1–15. <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2202965>
- Ramirez, C. D., Curry, T. J., & Fissel, G. S. (2005). Does bank supervision have side effects? Evidence from CAMEL ratings. *Banking Review*.
- Sah, G. K., & Pokharel, S. P. (2023). Analysis of financial performance of Nepalese commercial

-
- banks using CAMEL approach. *COGNITION: A Peer Reviewed Transdisciplinary Research Journal*, 5(2392), 37–49. <https://doi.org/10.3126/cognition.v5i1.55405>
- Sangmi, M.-D., & Nazir, T. (2010). Analyzing financial performance of commercial banks in India: Application of CAMEL model. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS)*, 4(1), 40–55.
- Şenel, C., & Şekeroğlu, S. (2019). Yatırım ve kalkınma bankalarının etkinliklerinin VZA yöntemiyle analizi ve Türk bankacılık sektöründe bir uygulama. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(1), 565–580.
- Uslu, A. (2019). Türkiye’deki yabancı sermayeli bankaların CAMELS analizi ile performanslarının ölçümü. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 82, 199–220. <https://doi.org/10.25095/mufad.536072>
- Yumurtaçı, R. (2023). Türkiye’deki konvansiyonel bankalar ile katılım bankalarının CAMELS analizi ile karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(39), 1077–1097.

EXTENDED ABSTRACT

The CAMELS analysis is a method used to identify the strengths and weaknesses of banks, ensure they take precautions against risks in advance, and obtain information about their overall situation. This analysis is also described as an early warning system for banks.

In the application part of the study, the financial performances of development and investment banks operating in Turkey between 2018-2022 were tested using the CAMELS analysis method before and during the Covid-19 pandemic. Performance measurement was conducted by comparing the sub-components constituting the CAMELS scores of the banks and the composite CAMELS data with the pre-pandemic and pandemic periods.

The composite CAMELS scores of development and investment banks showed an increasing trend in the period before the Covid-19 pandemic. Despite DLR, NRBNK, TSKB, and PBTR banks continuing their increasing trend in 2020, the first year of the pandemic, AKTIF, GSB, and PBTR banks experienced a decline. In 2021, compared to 2020, AFTIF, DLR, NRBNK, and BPOZ banks increased their composite CAMELS scores, while GSB, TSKB, and PBTR banks' scores decreased. In 2022, compared to 2021, AKTIF, GSB, NRBNK, TSKB, and PBTR banks succeeded in improving their financial performances, whereas DLR and BPOZ banks did not achieve this success.

It was determined that the composite CAMELS scores of AKTIF bank improved during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. It was found that the quality of assets, management quality, liquidity, and sensitivity to market risk ratios were effective. During the pandemic period, DLR bank's composite CAMELS scores showed improvement compared to the pre-pandemic period. This improvement is based on the results of capital adequacy, asset quality, profitability, and liquidity ratios. The composite CAMELS scores of GSD bank declined during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. The reason for this decline is the management quality and liquidity ratios. It was found that NRBNK bank's composite CAMELS scores improved during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. The quality of management, liquidity, and sensitivity to market risk ratios were effective in this result. TSKB bank's composite CAMELS scores improved during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. The quality of assets and management quality ratios were effective in this result. BPOZ bank's composite CAMELS scores declined during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. The reason for this decline is the decrease in asset quality, management quality, profitability, and liquidity ratios. PBTR

---

bank's composite CAMELS scores declined during the pandemic period compared to the pre-pandemic period. Asset quality, profitability, liquidity, and sensitivity to market risk ratios were effective in this result.

In the first component, Capital Adequacy (C), DLR was in a positive outlook among development banks between 2018-2022. The component that most affected the capital adequacy of banks in the analysis result is Equity / Deposits + Non-Deposit Funds (C3). Since development and investment banks are legally not authorized to collect deposits, they use alternative funding sources instead of deposits. Banks that want to increase their capital adequacy scores need to finance their equity with alternative funding sources and non-deposit resources.

In Asset Quality (A), the highest-scoring bank among development and investment banks between 2018-2022 was GSB. The component that most affected the asset quality of banks in the analysis result is Non-Performing Loans / Total Loans (A2), so banks that want to increase their asset quality scores should follow appropriate credit policies, keep the ratio of non-performing loans within total loans low, and have fewer problems in loan collections.

In Management Quality (M), the highest-scoring bank among development and investment banks between 2018-2022 was NRBANK. The component that most affected the management quality of banks in the analysis result is Net Profit per Branch (M1), so banks that want to increase their management quality scores need to increase their net profit per branch.

In Profitability (E), the highest-scoring bank among development and investment banks between 2018-2022 was GSB. The component that most affected the profitability of banks in the analysis result is Pre-Tax Profit / Total Assets (E3), so banks that want to increase their profitability scores need to maximize profit from their assets.

In Liquidity (L), the highest-scoring bank among development and investment banks between 2018-2022 was DLR. The component that most affected the profitability of banks in the analysis result is TL Liquid Assets / Total Assets (L4). The absence of deposit collection activities by development and investment banks requires these financial institutions to manage liquidity through different means. Therefore, banks that want to increase their liquidity scores need to use the revenues obtained from intermediation and consultancy services to finance liquid assets and strengthen their liquidity positions by increasing the ratio of Turkish lira (TL) within total assets.

In Sensitivity to Market Risk (S), the highest-scoring bank among development and investment banks between 2018-2022 was GSB. The component that most affected the sensitivity to market risk of banks in the analysis result is Net Interest Income / Total Assets (S2), so banks that want to increase their sensitivity to market risk scores need to generate more interest income from their assets.

As a result of the holistic examination of the six components evaluated within the CAMELS analysis framework, it was observed that development and investment banks performed better in terms of asset quality, liquidity management, and sensitivity to market risk. These findings are similar to the results of studies conducted by Ege, Topaloğlu, & Karakozak (2015), Özgür (2021), and Şenel & Şekeroğlu (2019). This result differs from the study results of Dash & Das (2009) and Christopoulos et al. (2011). Furthermore, these banks showed lower performance in capital adequacy, management quality, and profitability during the analysis period. These results are similar to the studies conducted by Akyüz, Soba, & Yeşil (2020), Gümüş & Nalbantoğlu (2015), Y. T. Kaya (2001), Karaçor et al. (2017), and Ramirez et al. (2005). These findings do not show similar results to the studies conducted by Dash & Das (2009), Derviz & Podpiera (2008), Sangmi & Nazir (2010), and Putra & Bahtiar (2023).